

עין משפט נר מצוה

כח א מיי פיה מל'
אסורי מנח עליה'
כח א מיי פיה מל'
בטיות הלית'

תורה אור השלם

1. רק בבל און נפשר תובח ואבלת בשר כברכת יי אליהי אשר נתן לך בבל שערך והטמא והטוהר איכלנו בצבי וזכאלי:

דברים יב טו
2. ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב אם זךר אם נקבה תמים יקריבנו לפני יי:

ויקרא ג א
3. בשערך תאכלנו וטקסה וי וידו בצבי וזכאלי:
דברים יט כב
4. אך בבור אשר יבקר לך בביתך לא יקדיש איש אתו אם שור אם שוה לך וזא:

שיטה מקובצת

א נקבה לרבות התמורה. וטקסה וי ברוך אימא אם זכר אם נקבה למטע טמטום ואנדוניגוס וגם לקמן בפ' אלו מומין דרש ליה הכי והתם בפ' אלו קדשים דרדוש תמורת ולדות מקרא דרק קדשי אשר זכר ופריך אם זכר אם נקבה ליל לירדוש טמטום וייל דהתתי כתיבי חרא בטאן וחדא בבקר ומיהו קשה לי היאך הוא דרוש מנקבות לרבות התמורה והלא אינו מיותר דאי שתיק מנקבה לא דרש מלזכר ולד אלא אימא זכר ממש כמו איש ועולה ואצי' טכסא זכר ונקבה זכר צאן וילמא אם בקר גזית הכתוב זכר דוקא וייל דאין זה סברא שיהיה חילוק בקר מצאן בשלמים. מיהו אמתי קשה וי ברוך ולמה ליה לקרבה ולנקבה לרבות התמורה תיל מהוא ותמורתו יהיה קיש דמשעת הקרבה ותי' לו ריי דהוה ילפינן מכבוה ומעשר לתמורתן לא קרבה והוה אמנא תמורת שאר קדשים נמי לא קריבי ואתי דהכיב מצנין למזכר דשרא קדשים לא קריב והא קריב כתיב ותמורתו יהיה קיש בטאן אתוקם וייל לענין דיהיה קדוש דירעו ויפלר דימון לגרבה קמיל קרא דנקבה לרבות התמורה דקריב:

תוס' חיצוניות: א פס זכר לרבות ולד בעלי מומין זכר. וא"ת למ"ד דוולדות קדשים כבעי אמן הם קדושים קריב לא קריב לויקרי וייל דלא אמרינן בטעם אמן הם קדושים אלא שהם תמימה וכן הולדות אבל כאן שהאם בעלת מום ועומד לפדות לא מהניא ולולדות להקדשים כבעי אמן וייל דקריב לזה פיר' רש"י דיל דאפי' איכא חרתי לריעותא דאמתות הוו בעלי מומין וכו'. תוס' חיצוניות: אסורין עד שיפדו קס"ד דמקריש להו ואח"כ פדוהו ומשום הכי פליג לטימר דבני פריה נינהו (קס"ד) דמקריש להו ומשני סמוך פירוש קודם פדיונן ופריך והא תמימים אינן נפדין) אלא סמוך לפדיונן אמן מתפסין לשם אותו זבח והשתא חז עלייהו קדושה דאכתי לא נדחית קדושה

אמן ואח"כ ממתין עד שיזום ופדון והקשה ח"ר אלתנן דאטו יש לו להתפסין בקדושה כדי להקל מעליה ולהפקיעה מקדושהה דהא כיון דמתחלה לא היה יכול לפדותן [היאך יכול לפדותן] ע"י תוספת קדוש ואת וצ"ק לו דהא אז הם קדושים ואין קדושה חלה על קדוש' לכן נראה שנתעבר חולין גמורין מן התורה וצריך להתפסין לאחר שתפדה אפו מיד והתחמירו עליו חכמים להתפסין קודם לפדיונן לאחר שהפקיעה קדוש' א' דאם היה ממתין לאחר שתפדה אמן כיון שיצאו לחולין לא היה ראוי להקדישין עוד ועוד שגם הוא לא היה כ"כ רוצה להתפסין כיון שנתקעו כבר מקדושה והם חולין גמורים. תוס' חיצוניות: א ג"א בכל הספרים כ"י וקרא יתירה הוא דהא כתיב התם בירוקא גופיה קרא אחרינא זכר ונקבה תמים יקריבנו וחי למה וכו'. כל אילימי למתפס וכו'. בכל הספרים כ"י שביד לא נמצא חז הלשון כ"י שביד לא אילימי למיתפס פדיונן בקדושתם כדי שיצאו הן לחולין סמוך לפדיונן קודם פדיונן משעט מתפסין לשם אותו זבח שיהיה אמו דחייאל קדושה דעריין לא נדחית אמתם ע"י פרייה והרר ממתין עד שיזוממו ופריך להו וא"ת למ"ד ולדות קדשים בהוויתין הם קדושים הא כבעי אמן חולין גמורין למה יש באלו הולדות קדושה גמורה כיון שלא נולדו אלא לאחר פדיון חוליל לאקטיוו לצבי ואיל והיינו נתעבר ונולד לאחר פדיון אפי' שיש בהם איסור גיזה אבל הכא נדחבעור לפני פדיונן לא היו חולין גמורין והא דמקשי' לצבי ואיל היינו נתעבר ונולד לאחר פדיון אפי' שיש בהם איסור גיזה אבל הכא נדחבעור לפני פדיונן אהני קדושה שאסור בגיזה לאחר פדיון להקדיש הולדות כשנוגדה. תוס' חיצוניות:

מו:

איכא דאמרי סוצה ואכלת וכו'. מהכא מפיק גיזה וחלז דאסור ובשר אורחיה דקרא ולא דריש ואכלת לאסוקי כלבים: **אלא דאיבער לפני פדיונן ואיטיליד לאחר פדיונן.** הילכך אסורי וקדושה לית להו לא ליקרב ולא לדמיהון כדמפרש לקמן מה תהא עליהן: **הא לפני פדיונן.** נולדו מיקדש נמי קדשי: **מנא ה"מ.** דלפני פדיונן אס נולדו קדשי: **זכר לרבות אס הולד.** גבי שלמים כתיב (ויקרא ג) **אס זכר אס נקבה תמים וקרא יתירא** הוא א דנישמוק קרא מיניה ומדלא קצע צה זכר דקצע צעולה ממילא דנקבה נמי חזיא זכר ונקבה תו למה לי אס נקבה תמים וקרא יתירא